

Sachin Sir's English Speaking

Its 100% guaranteed course

सबसे आसान तरीकेसे
अंग्रेजी बोलना
सिखानेके लियेही
हम जाने जाते है।

9028851719

BAHUJAN SAURABHA

बहुजन सौरभ

उपलब्ध आहे!

मिस्त्री, टाइल्स
फिटर, पेंटर,
कारपेंटर,
प्लंबर इत्यादीसाठी खालील नंबर
वर संपर्क करावा.

संपर्क
मो. 8482839451

सोमवार ०६ ऑक्टोबर २०२५

Monday, 06 October 2025

वर्ष : ५ | अंक : १९७

Year : 5 | Issue : 197

दैनिक किंमत : ₹ ५/-

Daily Rate: Rs. 5/-

लढाखचे नेते परावरण
शास्त्रज्ञ सोनम वांगचुक
यांना भारत सरकारने
अटक केली त्याच्या
निषेधार्थ नागपूर मध्ये दि. 5
ऑक्टोबर 2025 रोजी
द्वाराद्वार चौक ते संविधान
चौक पर्यंत विविध
सामाजिक संघटनांतर्फे
शांती मार्च काढण्यात
आला. या सभेची सांगता
सर्व धर्म प्रार्थनेने झाली.

महत्त्वाच्या बातम्या

नेपाळमध्ये पावसाने 51 जणांचा मृत्यू
नवी दिल्ली : नेपाळमध्ये दोन दिवसांपासून सुरू असलेल्या सततच्या पावसामुळे आलेल्या पूर आणि भूस्खलनामुळे आतापर्यंत 51 जणांचा मृत्यू झाला आहे. नेपाळ पोलिसांनी जाहीर केलेल्या ताज्या माहितीनुसार, रविवारी दुपारी 1:30 वाजेपर्यंत गोळ्या केलेल्या माहितीनुसार, देशभरात 51 जणांना आपला जीव गमवावा लागला आहे आणि 20 हून अधिक लोक जखमी झाले आहेत. कोशी प्रदेशात सर्वाधिक जीवितहानी झाली आहे. एकट्या इलाम जिल्ह्यात 37 जणांचा मृत्यू झाला आहे. दरम्यान, हवामानात काही प्रमाणात सुधारणा झाल्यामुळे काठमांडूहून वाहतूक अंशतः पूर्ववत झाली आहे, जरी रात्रीच्या वेळी वाहनांच्या वाहतुकीवर बंदी कायम आहे. खराब हवामानामुळे अनेक देशांतर्गत उड्डाणे देखील रद्द करण्यात आली आहेत.

भारतीय आणि ब्रिटिश नौदलांचा

हिंदी महासागरात सराव

नवी दिल्ली : यूके कॉरियर स्ट्राइक ग्रुप (सीएसजी) ने पश्चिम हिंद महासागरात भारतीय नौदलासोबत कोकण सारवा सुरू केला आहे. ब्रिटिश सीएसजीचे नेतृत्व एचएमएस प्रिन्स ऑफ वेल्स करत आहेत, असे ब्रिटिश उच्चायुक्तालयाने रविवारी सांगितले. भारत आणि ब्रिटनमधील 'कोकण सारवा' हा दोन्ही नौदलांच्या एकत्रित सागरी आणि हवाई क्षमता वाढवण्याचा उद्देश आहे. 2004 पासून हा सारवा दर दोन वर्षांनी आयोजित केला जात आहे, परंतु ब्रिटिश आणि भारतीय वाहक स्ट्राइक गट संयुक्त सागरी सराव आयोजित करण्याची ही पहिलीच वेळ आहे,' असे एका अधिकृत निवेदनात म्हटले आहे. ब्रिटिश कॉरियर स्ट्राइक ग्रुप सध्या ऑपरेशन हयमास्ट नावाच्या आठ महिन्यांच्या मोहिमेवर आहे. भारतीय नौदलाच्या कॉरियर स्ट्राइक ग्रुपचे नेतृत्व आयएसएस विक्रान्त करत आहे.

दार्जिलिंगमध्ये पावसामुळे भूस्खलन

आणि पूल कोसळून 18 जणांचा मृत्यू

कोलकाता : दार्जिलिंगमध्ये सततच्या मुसळधार पावसाने हाहाकार माजवला आहे. मुसळधार पावसामुळे मोठ्या प्रमाणात भूस्खलन झाले असून आतापर्यंत 18 जणांचा मृत्यू झाला आहे आणि अनेक गावांचा संपर्क पूर्णपणे तुटला आहे. राष्ट्रपती ममू आणि प्रधानमंत्री मोदी यांनी जीवितहानीबद्दल शोक व्यक्त केला आहे.

हिंसाचारात मृत्युमुखी पडलेल्यांची न्यायालयीन चौकशी व्हावी : सोनम वांगचुक

नवी दिल्ली : लडाख हिंसाचारानंतर तुरुंगात असलेल्या सोनम वांगचुक यांनी लेह निदर्शनांदरम्यान झालेल्या चार जणांच्या मृत्यूची स्वतंत्र न्यायालयीन चौकशी करण्याची मागणी केली आहे. ही मागणी पूर्ण होईपर्यंत ते तुरुंगात राहण्यास तयार असल्याचे त्यांनी सांगितले. वांगचुक सध्या जोधपूर मध्यवर्ती तुरुंगात आहेत. पोलिसांनी त्यांना 26 सप्टेंबर रोजी ताब्यात घेतले.

कारगिल डेमोक्रेटिक अलायन्स (केडीए) चे नेते सजाद कारगिली यांनी सोनम वांगचुक यांचा एक्स वर पोस्ट केलेला संदेश शेअर केला. सोनमला 4 ऑक्टोबर रोजी त्यांचा भाऊ कात्सेतन दोर्जे ले आणि वकील मुस्तफा हाजी यांनी तुरुंगात भेट दिली.

सज्जद कारगिलने वर लिहिले, जोधपूर मध्यवर्ती कारागृहातून सोनम वांगचुकचा संदेश... 4 ऑक्टोबर रोजी कोर्टासमोर दोर्जे ले

६'मी शारीरिक आणि मानसिकदृष्ट्या निरोगी आहे आणि सर्वांनी दिलेल्या काळजी आणि पाठिंब्याबद्दल मी त्यांचे आभार मानतो. ज्यांनी आपला जीव गमावला त्यांच्या कुटुंबियांना आणि जावमींना आणि अटक झालेल्यांना मी मनापासून संवेदना व्यक्त करतो. आमच्या चार जणांच्या हत्येची स्वतंत्र न्यायालयातील चौकशी झाली पाहिजे आणि ते होईपर्यंत मी तुरुंगात राहण्यास तयार आहे,' असे सोनम वांगचुक यांनी त्यांच्या वकिलांमार्फत सांगितले.

(सोनम वांगचुकचा मोठा भाऊ) आणि 'सहवी अनुसूची आणि राज्यत्वाच्या आमच्या वकील मुस्तफा हाजी यांनी सोनम वांगचुक यांची जोधपूर मध्यवर्ती कारागृहात भेट घेतली. सोनमने आपल्या संदेशात म्हटले आहे की,

सर्वोच्च संस्था जे काही पावले उचललेल्याचे मी मनापासून समर्थन करते. मी लोकांना शांतता आणि एकता राखण्याचे आणि खऱ्या गांधीवादी अहिंसेच्या मार्गाने शांततेने त्यांचा संघर्ष सुरू ठेवण्याचे आवाहन करते.' पर्यावरण कार्यकर्त्या सोनम वांगचुक यांच्या पत्नी गीताजली अंगमी यांनी दाखल केलेल्या याचिकेवर सर्वोच्च न्यायालयात सोमवारी सुनावणी होणार आहे.

छिंदवाडा नंतर बैतुलमध्ये दोन निष्पाप मुलांचा झाला मृत्यू

बैतुल : मध्य प्रदेशात विपारी कफ सिरपमुळे झालेल्या मुलांचा मृत्यू 16 वर पोहोचला आहे. छिंदवाडा जिल्ह्यात 14 मुलांच्या मृत्यूनंतर, बैतुल जिल्ह्यातील आमला ब्लॉकमध्ये संशयास्पद परिस्थितीत झालेल्या दोन निष्पाप मुलांचा मृत्यू झाल्याने खटळळ उडाली आहे. प्राथमिक तपासात या मुलांच्या मृत्यूचे कारण मूर्मांड निकामी होणे असल्याचे दिसून आले आहे. दोन्ही मुलांवर छिंदवाडा जिल्ह्यातील पारसिया येथे डॉ. प्रवीण सोनी यांनी उपचार केले. पारसिया येथे झालेल्या मुलांच्या मृत्यूप्रकरणी डॉ. सोनी यांना अटक करण्यात आली आहे.

बैतुल जिल्ह्यातील पहिला रुग्ण निहाल (2 वर्षांचा) याचा आहे, जो जामुन बिच्छूआ येथील रहिवासी निखिलेश धुर्वे यांचा मुलगा आहे. त्याची प्रकृती बिघडल्यानंतर त्याला बैतुल आणि नंतर एम्स भोपाळ येथे रेफर करण्यात आले, जिथे उपचारांदरम्यान त्याचा मृत्यू झाला. दुसरा रुग्ण कबीर (3 वर्षे 11 महिने) याचा आहे, जो राम नगर धना कलमेश्वर येथील रहिवासी कैलाश यादव यांचा मुलगा आहे. त्यालाही त्याच डॉक्टरांकडून उपचार मिळाले आणि 8 सप्टेंबर

रोजी त्याचे निधन झाले. दोन्ही मुलांना वेगवेगळ्या वेळी उपचार मिळले, परंतु डॉक्टर एकच होते. कफ सिरप खाह्यानंतर मुलांची प्रकृती बिघडल्याचा संशय कुटुंबियांना आहे. हे औषध बंदी घालण्यात आले होते की नाही हे अद्याप निश्चित झालेले नाही. दोन्ही प्रकरणांमध्ये पोस्टमॉर्टेम करण्यात आले नसल्याने, तपास अहवालानंतरच खरे कारण स्पष्ट होईल.

राहुल गांधींचा 'मत चोरी'चा आरोप सिद्ध, पुरावेच सापडले...

मुंबई : काँग्रेस नेते राहुल गांधी यांनी भाजपवर व्होट चोरीचा आरोप करून संपूर्ण देशाला हादरवून सोडले आहे. निवडणूक आयोगाने यासाठी मयत केल्याचा दावाही त्यांनी केला आहे. आयोगाने त्यांना आरोप सिद्ध करण्याचे आवाहन राहुल गांधी यांना केले आहे. दुसरीकडे आयोगावरचे आरोप भाजपचे नेते खोदून काढताना दिसत आहे. यातच राहुल गांधी यांच्या आरोप खरे असल्याचे काही पुरावे चंद्रपूर जिल्ह्यातील राजुरा विधानसभेचा मतदारसंघात आढळले आहेत. या मतदारसंघात मतदार नोंदणीसाठी वापरण्यात आलेले मोबाईल क्रमांक भाजप कार्यकर्त्यांशी संबंधित असल्याचे उघड झाले आहे. हे बघता व्होट चोरीचा मुद्दा आणखीच तापणार असल्याचे दिसून येते. राहुल गांधी यांनी आपल्या लेखात मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या दक्षिण-पश्चिम नागपूर विधानसभेचा मतदारसंघ, महसूलमंत्री चंद्रशेखर

बावनकुळे यांच्या पाठोपाठ राजुरा विधानसभेचा मतदारसंघात व्होट चोरी झाल्याचा आरोप केला होता. विधानसभेचा निवडणूकीपूर्वी एक ते 15 ऑक्टोबर या दरम्यान 11 हजार 667 बोगस मतदार नोंदणी केल्याची तक्रार काँग्रेसचे तत्कालीन आमदार सुभाष धोटे यांनी केली होती. त्यांच्या तक्रारी नंतर 6 हजार 853 मतदार वगळण्यात आले होते. याची तक्रार तहसीलदारांनी पोलिसात केली होती. विधानसभेच्या निवडणुकीत भाजपचे उमेदवार देवराव भोंगळे तीन हजार मतांनी विजयी झाले. धोटे हे पराभूत झालेले. या काळात पोलिसांनी निवडणूक अधिकार्यांसोबत पत्रव्यवहार केला होता. या बोगस मतदार नोंदणीसाठी वापरण्यात आलेले आयपी अँड्रेस आणि ओटीपीसाठी वापरण्यात आलेले मोबाईल क्रमांक देण्याची मागणी केली होती. मात्र निवडणूक आयोगाला पोलिसांच्या पत्राला प्रतिसाद दिला नाही. विधानसभेचा निवडणूकीचा निकाल जाहीर झाल्यानंतर हे प्रकरण थंड बसल्यात गेले होते.

बिहारमध्ये वन स्टॉप डिटॉलर प्लॅटफॉर्म देखील लागू करण्यात आला आहे. याअंतर्गत बुरापासून 100 मीटर अंतरापासून उमेदवार त्यांच्या एजंट्सचे स्टॉल उभे करू शकतात. प्रत्येक मतदान केंद्रावर 100 टक्के वेब कास्टिंग केले जाईल. याआधी केवळ 50 ते 60 टक्के मतदान केंद्रांवरच वेबकास्टिंग केले जात असे. तसेच ईसीएमवरील बॅलेट पेपर ब्लॅक अँड व्हाइट (केवळ काळ्या-पांढऱ्या रंगाचे) असलेले, त्यामुळे उमेदवार व त्याचा पक्ष ओळखणे कठीण जात असे. परंतु, आता सीरियल नंबर व फॉन्ट रंगीत असेल. तसेच उमेदवाराचे फोटो देखील रंगीत असतील.

- मुख्य निवडणूक आयुक्त

पाटणा : निवडणूक आयोगाने रविवारी (5 ऑक्टोबर) पाटणा येथे पत्रकार परिषद घेतली. यावेळी आयोगाने स्पष्ट केलं की येत्या 22 नोव्हेंबर रोजी बिहार विधानसभेचा कार्यकाळ संपुष्टात येत आहे. त्यामुळे हा कार्यकाळ संपण्याआधी निवडणूक प्रक्रिया पार पाडली जाईल. एसआयआर प्रक्रिया देखील यशस्वीरित्या पूर्ण झाल्याचे यावेळी सांगण्यात आले. यासाठी आयोगाने बूथ लेव्हल अधिकाऱ्यांचे आभार मानले. या अधिकाऱ्यांनी एसआयआरद्वारे मतदार याद्या दुरुस्त केल्या आहेत.

भारताचे मुख्य निवडणूक आयुक्त ज्ञानेश कुमार पत्रकार परिषदेला संबोधित करताना म्हणाले, 'निवडणूक आयोगाने सुरू केलेला नवीन उपक्रम येत्या काळात संपूर्ण देशभरात राबवला जाईल. बिहारमध्ये विधानसभेच्या 243 जागा असून 22 नोव्हेंबरपर्यंत या सर्व जागांवरील मतदान घेऊन निकाल जाहीर केला जाईल. बिहार विधानसभेचा कार्यकाळ 22 नोव्हेंबर रोजी संपुष्टात येणार असल्यामुळे त्याआधीच

बिहारमधील कुठल्याही मतदान केंद्रावर 1200 हून अधिक मतदार नसतील : निवडणूक आयुक्त

कोणत्याही मतदान केंद्रावर केवळ 1200 मतदार ज्ञानेश कुमार म्हणाले, 'बूथ लेव्हल अधिकारी मतदारांकडे जातील तेव्हा मतदार त्यांना नीट ओळखू शकतील यासाठी या बूथ लेव्हल अधिकाऱ्यांना रंगीत ओळखपत्र दिले जाईल. तसेच आता मतदान केंद्राबाहेर मोबाईल जमा करून मतदान करण्याची सुविधा देण्यात आली आहे. याआधी मोबाईल घरी व इतरत्र कुठल्याही ठिकाणी ठेवून मतदान केंद्रावर जावे लागत होते. तसेच सुलभतेसाठी, कुठल्याही अडथळ्याशिवाय व पारदर्शकपणे निवडणूक प्रक्रिया पाडता यावी यासाठी कोणत्याही मतदान केंद्रावर 1200 पेक्षा जास्त निवडणूकांचा निकाल लागेल. निवडणूक आयोगाचे संपूर्ण पथक दोन दिवसांपासून बिहारमध्ये आहे. या दरम्यान, आमच्या पथकांनी पाटणा येथे राजकीय पक्ष, प्रशासकीय निवडणूक अधिकारी, राज्य सरकारमधील सर्वोच्च प्रशासकीय अधिकारी, अमलबजावणी संस्था, मुख्य निवडणूक अधिकारी, विशेष पोलीस अधिकारी (नोडल) आणि केंद्र सशस्त्र पोलीस दलाच्या नोडल अधिकाऱ्यांबरोबर बैठक घेतल्या, असे आयोगाने स्पष्ट केले आहे.

बिहार 22 नोव्हेंबरपूर्वी होतील ...

पटणा : बिहार विधानसभेचा निवडणूकीपूर्वी मतदारांच्या विशेष, सखोल पुनरावलोकनानंतर, सामान्य मतदारांच्या मनात एक मोठा प्रश्न होता की त्यांचे मतदार कार्ड बदलले जातील की त्यांचे जुने मतदार कार्ड निरुपयोगी होतील. कारण 2003 नंतर मतदार यादीत समाविष्ट असलेल्या मतदारांना विशेष, सखोल पुनरावलोकनांदरम्यान त्यांचे कागदपत्रे आणि छायाचित्रे देणे आवश्यक होते. तसेच त्यांचा डेटा त्यानुसार अद्यतनित केला जाईल असे सांगण्यात आले. आता, मुख्य निवडणूक आयुक्त ज्ञानेश कुमार यांनी स्पष्ट केले आहे की ज्या मतदारांची माहिती अद्यतनित केली गेली आहे किंवा बदलली आहे त्यांना नवीन मतदार कार्ड दिले जातील. इतरांना त्यांची आवश्यकता राहणार नाही. त्यांनी स्पष्ट केले की तत्पूर्वीनुसार नवीन सरकारसाठी निवडणूका 22 नोव्हेंबरपूर्वी घेतल्या पाहिजेत आणि आयोग त्यानुसार काम करत आहे. ज्यांच्या मतदार कार्ड डेटामध्ये कोणतेही बदल आहेत त्यांना त्यांचे EPIC किंवा मतदार कार्ड 15 दिवसांच्या आत मिळेल. ज्यांच्याकडे जुने मतदार कार्ड आहे ज्यांच्या डेटामध्ये कोणतेही बदल नाहीत ते ते वैध मानतील. मतदानासाठी पूर्वी वैध असलेले इतर कागदपत्रे वैध राहतील.' मुख्य निवडणूक आयुक्त ज्ञानेश कुमार यांनी सांगितले.

रशिया-युक्रेन युद्धातील बॉम्बस्फोटात पाच जणांचा मृत्यू; निवासी भाग उद्ध्वस्त

नवी दिल्ली : रशिया आणि युक्रेनमधील तीन वर्षांपासून सुरू असलेल्या संघर्षाची परिस्थिती अधिक भयावह होत चालली आहे. हे देखील लक्षात घेण्यासारखे आहे की नजीकच्या भविष्यात हा संघर्ष अस्थिर वोलोडिमिर झेलेन्स्की यांनी रविवारी सकाळी सांगितले की रशियाने नऊ वेगवेगळ्या भागात 50 हून अधिक बॉलिस्टिक क्षेपणास्त्रे आणि सुमारे 500 ड्रोन डागले. पश्चिमेकडील ल्व्ह शहरात ड्रोन आणि क्षेपणास्त्र हल्ल्यात एका 15 वर्षीय मुलाला पाच जणांचा मृत्यू झाला. या हल्ल्यामुळे दोन भागात वीजपुरवठा खंडित झाला आणि सार्वजनिक वाहतूक अनेक तास ठप्प झाली. ल्व्हचे महापौर आदी सदोवी म्हणाले की, शहराबाहेरील एका व्यावसायिक संकुलात लागलेल्या आगीचा कोणत्याही लष्करी कारवायांशी संबंध नाही.ड्रोन आणि गाईडेड बॉम्ब वापरून केलेल्या या हल्ल्यात अनेक निवासी इमारती उद्ध्वस्त झाल्या आणि सुमारे 73,000 घरांचा वीजपुरवठा खंडित झाला.

मणिपूरमध्ये मोठ्या प्रमाणात शस्त्रे जप्त, सहा जणांना अटक

इंफाळ : मणिपूरच्या कांगपोक्पी आणि इम्फाळ पश्चिम जिल्ह्यामधून सुरक्षा दलांनी मोठ्या प्रमाणात शस्त्रास्त्रे आणि दारूगोळ्या जप्त केला आहे, अशी माहिती पोलिसांनी रविवारी दिली. ईशान्येकडील राज्यातील चार जिल्ह्यांमध्ये खंडणी आणि इतर बेकायदेशीर कारवायांमध्ये सहभागी असल्याच्या आरोपाखाली वेगवेगळ्या कारवाईत विविध बंदी घातलेल्या संघटनांशी संबंधित सहा दहशतवाद्यांना अटक करण्यात आली. शनिवारी कांगपोक्पी जिल्ह्यातील कोटझिम येथे मॅगझिनसह एक हेक्टरल अँड कोच रायफल, दोन बोल्ट अँक्शन रायफल, दोन पुल मेकॅनिझम रायफल, दोन इम्प्रोव्हायड मोर्टार आणि दोन हँडग्रेनेड जप्त करण्यात आले. इम्फाळ पश्चिम जिल्ह्यातील कांगलतोंबी भागात सुरक्षा दलांनी एक सब-मशीन गन, एक 303 रायफल, एक 9 मिमी पिस्तूल, एक 32 पिस्तूल, सात स्थानिक बनावटीच्या बोल्ट अँक्शन रायफल, दारूगोळ्या आणि इतर वस्तू जप्त केल्या. वेगवेगळ्या कारवाईत, सुरक्षा दलांनी इम्फाळ पूर्व आणि पश्चिम,

बिष्णुपूर आणि काकचिंग जिल्ह्यांमध्ये सहा दहशतवाद्यांना अटक केली. पोलिसांनी शनिवारी इंफाळ पूर्व जिल्ह्यातील लायफाम खुनै येथील त्यांच्या निवासस्थानावरून कांगलेईपाक कम्युनिस्ट पार्टी (पीडब्ल्यूजी) च्या कार्यकर्त्याला अटक केली. तो खोऱ्यातील रुग्णालये आणि जनतेकडून पैसे उकळवण्यात सहभागी होता. इंफाळ पूर्व जिल्ह्यातील पोरोमपत भागातून अटक करण्यात आलेला आणखी एक पीडब्ल्यूजी अतिरेकी सरकारी अधिकाऱ्यांसह जनतेकडून पैसे उकळवण्यात सहभागी होता.त्यांच्या ताब्यातून एक पिस्तूल, एक मासिक आणि 126,900 रोख जप्त करण्यात आले.

क्रांतिकारी आंबेडकरी विचारांची कामगार चळवळ पुढे नेणारा ध्येयनिष्ठ त्यागी कामगार नेता आदरणीय जे.एस. पाटील साहेब यांना वाढदिवसाच्या हार्दिक शुभेच्छा!

जे.एस. पाटील

आयु.सागर रामभाऊ लायडे

पत्रकार, साहित्यिक कामगार नेते, सत्यशोधक कामगार संघटना, संलग्न : स्वतंत्र मजदूर युनियन (आरएलए)

विजया अनिल खोब्रागडे यांना सामाजिक सन्मान पुरस्कार

तुम्ही किती दिवस जगता याला काही अर्थ नाही. अर्थ आहे तुम्ही कसे जगता आहात. मनुष्याचा जीवन जगण्याचा उद्देश आहे, आपण सुखाने अन्तर्दाने व शांतीने जीवन जगले पाहिजे आणि दुसऱ्यानाही तसेच जीवन जगण्यासाठी कारणीभूत झाले पाहिजे. म्हणजेच प्रत्येकाला त्याचे मूलभूत हक्क मिळाले पाहिजे आणि ते मिळत नसतील तर आपण स्वतः झटले पाहिजे. तेव्हाच आम्ही एक व्यक्ती म्हणून समाज घडवू शकतो.

दि. 18 मार्च 1956 रोजी दिलेल्या भाषणात डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आपल्या बांधवांना उद्देशून म्हणतात, आपल्या दारिद्र्य व अज्ञानी बांधवांची सेवा करणे हे सुशिक्षितांचे पहिले कर्तव्य आहे. बड्या हुद्याच्या जागी गेल्यावर या सुशिक्षितांना आपल्या अशिक्षित बांधवांचा विस्तर पडतो. याचे कारण त्यांच्या स्वतःच्या समाजाविषयी आपुलकीची भावना नाही त्यांच्या ठिकाणी आपल्या बांधवाबद्दल कळकळ व तळमळ नाही. त्यांनी आपल्या या असंख्य बांधवाकडे योग्य लक्ष दिले नाही. तर समाजाचा न्हास होईल या डॉ. बाबासाहेबांच्या संदेशाचा वसा घेतलेल्या विजयाताई यांचा जन्म आंबेडकरी विचारांचा गड राहिलेल्या उत्तर नागपूर ठवरे नगर येथे बाळकृष्ण पाटील, अनसुया पाटील यांच्या कुटुंबात 23 फरवरी 1964 रोजी झाला. वडील पेशाने शिक्षक. त्यांनी आपल्या अपत्यांना शिक्षणाच्या बाबतीत शिस्त लावली. आईने विजयाताई वर योग्य असे संस्कार केले. विजयाताईने महाविद्यालयीन शिक्षण पी डब्ल्यू एस महाविद्यालया नागपूर येथून पूर्ण केले. विद्यार्थी दशेत असताना त्यांनी दलित साहित्य दलितांची आत्मकथने व इतर विषयांवरील पुस्तके वाचत असताना महिलांच्या अस्तित्वाला शुन्य किंमत, अज्ञान व गरीबी यांचे आकलन त्यांच्या संवेदनशील मानाने झाले.

समाजाप्रती आपले कर्तव्य पार पाडीत आहे. विजयाताई आंतरजातीय सलोखा व विवाह यास त्यांचे प्रोत्साहन असून प्रत्यक्षात त्यांनी त्याचे अनुकरण केलेले आहे. नेकरीत असताना व शासकीय सेवेतून 2022 मध्ये निवृत्त झाल्यानंतरही समाजसेवेचे व्रत विजयाताईने अंगीकारले आहे. विटाभट्टी वरील मजुरांच्या मुलांना व भटक्या विमुखतांच्या पात्यांना व्पां पहिला ते सातवी पर्यंत विनामुल्य शिक्षवणी घेत आहेत व अल्या नडल्या आर्थिक विवंचनेत असलेल्या विद्यार्थ्यांना आर्थिक मदत करून त्यांचा भविष्याचा मार्ग उजत करीत आहेत.

अशा या मेधावी कार्यकर्त्या विजयाताईचा 16 वे अखिल भारतीय आंबेडकरी साहित्य संमेलन 2025 च्या वतीने रविवार दिनांक 28 सप्टेंबर 2025 रोजी भंडारा येथे त्यांनी केलेल्या स्तुत्य कार्याचा गुणगौरव करण्याच्या उदात्त हेतूने त्यांना शाल, सन्मानचिन्ह व सन्मानपत्र देऊन त्यांचा सत्कार करण्यात आला. त्यांना उत्तम आरोग्य व दीर्घायुष्य लाभो त्यांच्याकडून समाजाची सेवा घडो हीच कामना!

बहुजन सौरभ

- श्री राम गणोर

8975891454

नाते है, नातोंका क्या... ?

उपकार चित्रपटातील प्राण या अभिनेत्यावर चित्रित एका गाण्यातील हे शब्द आहेत. ज्येष्ठ नागरिक दिनाच्या शरदभूमीवर वृद्धांच्या आत्महत्या, कुचंबना, आर्थिक फसवणूक या बाबतच्या बातम्या वाचल्या की उपरोक्त गीतातील वाक्य सदैव काळजाला चिंा करते.

प्रसंग 1 – काही महिन्यांपूर्वी दोन वृद्ध जोडप्यांनी आत्महत्या केली. चौथेही निवृत्ती धारक, वय पंचाहत्तर वर्षाच्या वर, सुखवस्तू कुटुंबातील व्यक्ती. एखादा टोकाचा निर्णय घेण्यासाठी कारण ठरले ते आजारपण.

प्रसंग 2 – मेडिकलचा ओपीडी विभाग, एक वृद्ध व्यक्ती डॉक्टरकडे येतो. आजाराबाबत जमेल तशी माहिती देतो. डॉक्टर सोबत असणाऱ्या व्यक्तीला बोलावतात. ती व्यक्ती सांगते मी सोबत नाही. माझा दुसरा पेशंट आहे. हे भटकत होते म्हणून मी यांना इथे घेऊन आलो.

प्रसंग 3 – मराठी साहित्य संमेलनात उद्घाटकीय भाषणात सर्वोच्च न्यायालयाच्या गांधीवादाला समर्पित निवृत्त न्यायाधीशास एक प्रसंग सांगितला होता की, मी ज्या फ्लॅट स्कीम मध्ये राहतो त्या स्कीम मधील माझ्या समप्रत्यक्ष न्यायमूर्तींच्या पत्नीचे निधन झाल्याचे मला वृत्तपत्रातून कळले. हा प्रसंग सांगून त्यांनी साहित्यिकांना प्रश्न केला की, आपण कोणता समाज घडवत आहोत?

प्रसंग 4 – एक वृद्ध स्त्री एकाकी राहते. मुले बाहेर असतात. अचानक एक दिवस मयूरार सांगितला खाली आली. कसे तरी शेजारी आवाज दिला. शेजाऱ्यांनी मदत केली. अॅम्ब्युलन्स सह भरती होऊन थोड थिरार स्थावर होतपर्यंत मदत केली. दुसरे स्थानिक नातेवाईक

संवाद हरवल्याने समस्यांवर मात करण्यात अडचणी निर्माण होत आहेत.

मूळ समस्या आढळतात त्या आर्थिक बाजूच्या. दीर्घ आणि गंभीर आजारात कुटुंबांची आर्थिक ओढातणा मोठी होते. वृद्धही निराश होतात. त्यातून संघर्ष उभा उठतो. कुटुंबाची आर्थिक स्थिती कमजोर असलेल्या वृद्धांची अवस्था आणखी बिकट आहे. ही स्थिती हाताळण्यासाठी सामंजस्य महत्वाचे आहे. यातून मार्ग तेंव्हाच निघेल जेव्हा सामाजिक आणि कौटुंबिक पातळीवर संवेदशीलतेने या समस्यांकडे बघितले जाईल, संवाद होत राहील.

बहुजन सौरभ

प्रसंग 5 – मी ज्या डॉक्टरकडे नियमित चेकअप करिता जातो त्यांनी एक तपासणी फी बोर्ड लावल्याचे लक्षात आले. त्यात ज्येष्ठसाठी उल्लेख नव्हता. मी त्या बाबत त्यांना विचारले तर त्यांनी सांगितले, मुद्दा बरोबर आहे. तो उल्लेख नाही. पण मी सवलत देतो. त्यांचे क्लिनिक स्लम भागाला लागून असल्याने पेहराव, अंगाकाठी यावरून अंदाज तसा बांधता येतो. त्यामुळे अश्या

आर्थिकदृष्ट्या कमजोर व्यक्ती कडून ते नाममात्र शुल्क घेतात. पुढे त्यांनी सांगितले, माझे काही पेशंट असे आहेत त्यांची मुले विदेशात, ते फोन करतात आणि पैसा पाठवतात. असे अनेक प्रसंग दैनंदिन जीवनात आपल्या नजरेत येत असतात. काही महिन्यांपूर्वी हेल्पेज इंडिया या संस्थेच्या एका छोटेशांनी सर्वेक्षण अहवालात हे लक्षात आले आहे की, 68 टक्के ज्येष्ठ नागरिक एकाकी जीवन जगत आहेत. यापैकी प्रत्येकाची आर्थिक स्थिती वेगवेगळी आहे. ज्यांची आर्थिक स्थिती व्यवस्थित आहे असे वृद्ध आलेल्या

स्वास्थ्य विषयक प्रसंगांना ते तोंड देण्यास समर्थ असतात तर आर्थिक स्थिती कमजोर असलेले वृद्ध आजारपण अंगावर काढतात. त्यांचा एकमेव आधार शासकीय दवाखाने असतात. आजार बळगला तेव्हाच ते तिकडे जातात किंवा आपल्या सोयीने घरचे सोबत घेऊन जातात. खरेतर यात दोष आहे तो व्यवस्थेचा. यात कोणतीही एक बाजू दोषी नाही.

शासकीय स्तरावर अश्या वृद्धांसाठी सक्षम आणि जटद मिळणारी स्वास्थ्य सेवा हवी. शासकीय स्वास्थ्य सेवा वेळोवेळा आहे. त्यात धीर प्रहत्वाचा. यात रुग्ण आणि घरच्या व्यक्ती यांची आढावणा होते. ग्रामीण भागातून शहरी भागात यायचे असले तर होणारी आढावणा वेगळीच आहेत. शासकीय

स्वास्थ्य सेवा जितक्या सुलभ आणि सहजतेने उपलब्ध होतील तेव्हा वृद्धत्व सुसह्य होत जाईल. वृद्धत्व वयाची प्रक्रिया आहे. त्या चक्रात कधी आणखी असू याचे भान असले पाहिजे. ज्येष्ठ व्यक्ती संवाद आणि प्रत्येकाची आर्थिक स्थिती वेगवेगळी आहे. ज्यांची आर्थिक स्थिती व्यवस्थित आहे असे वृद्ध आलेल्या

कुठेरी लोकशाहीची पाठराखण झाली. राज्यघटनेचा उल्लेख झाला. प्रस्तावनेचे महत्व अधोरेखित केल्या गेले. राज्यघटनेची आवश्यकता निर्माण

होणारी परिस्थिती उद्भवली म्हणजे मनाला उत्साह वाटतो. उभारी आल्यासारखी वाटते. अशीच मनाला उमेद देणारी, अंधार कोटडीत आशेचा किरण दर्शविणारी घटना आपल्या भारत देशातील कर्नाटक राज्यात घडली. निमित्त होते धार्मिक कार्यक्रमाच्या उद्घाटनेचे. या घटनेने पुन्हा एकदा भारतीय राज्यघटनेचे व प्रास्तविकेचे महत्व भारतीय लोकशाही प्रशासनातील आपले अढळस्थान दाखवून दिले आहे. ही घटना आहे 2025 मध्ये आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील अत्यंत प्रतिष्ठित बुकर पुरस्कार जिंकणाऱ्या स्त्रीलेखिका बानू मुस्ताक यांची. व्यवसायाने वकील असणाऱ्या या कर्नाटक राज्यातील बेंगलोर येथे स्थायिक स्त्रीलेखिकेने कन्नड भाषेमध्ये विपुल लेखन केले आहे. त्यांनी लघुकथा, कादंबरी आणि निबंध लिहिले आहेत. त्या 'हार्ट लॅप्स' या लघुकथांच्या संग्रहासाठी सर्वाधिक ओळखल्या जातात. दीपा भारथी यांनी या लघुकथांचे इंग्रजीमध्ये भाषांतर केले असुन या संग्रहानेच बानू मुस्ताक यांना बुकर पुरस्काराने सन्मानित केले आहे.

बानू मुस्ताक कर्नाटक राज्यातील स्त्री शक्तीचा बुलंद आवाज म्हणून ओळखल्या जातात. विशेषतः मुस्लीम समाजातील स्त्रीयांच्या समस्या सोडविण्यासाठी त्या नेहमी अग्रसर राहिल्या आहेत. त्यांचा सहभाग प्रसिद्ध प्रतिभासंपन्न बानू मुस्ताक यांना कर्नाटक सरकाराने मेसुर येथील दसरा सणानिमित्त आयोजित उत्सव कार्यक्रमस उद्घाटन करण्यासाठी आमंत्रित केले होते. त्यांच्या हस्ते चामुंडेश्वरी मंदिरात पारंपारिकरित्या रिबन कापुन दि.22 सप्टेंबर ला रितसर उद्घाटन पार पडले. उद्घाटनानंतर त्या मंदिरात पुजेच्या कार्यक्रमात सहभागी झाल्या. तत्पूर्वी त्यांना मुस्लीम असल्यामुळे मोठा विरोध झाला. हा उत्सव हिंदुधर्माशी संबंधीत असल्यामुळे बानू मुस्ताक यांना बुकर पुरस्काराने सन्मानित केला नाही. तर त्याविरोधात उच्च न्यायालयात केस दाखल करण्यात आली. उच्च न्यायालयातील न्यायाधिश नाथ यांनी हा खटला खारिज केला. न्यायाधीशांनी खटला खारिज करताना म्हटले हा कार्यक्रम कर्नाटक सरकाराने आयोजित केला असुन राज्याचा कर्नाटकी धर्म नाही. राज्य हे धर्मनिरपेक्ष आहे. हा कार्यक्रम खाजगी स्वरूपाचा नसल्यामुळे राज्य कोणाच्याही धर्माला अ, ब, क असा दर्जा देऊ शकत नाही. तसेच उच्च न्यायालयाने बानू मुस्ताक यांनी पुजेच्या कार्यक्रमाला सहभाग घेऊ नये असा आदेश राज्य सरकारला द्यावा. याचिकाकर्त्यांची ही मागणी न्यायालयाने

राज्यघटनेचा विजय...!

अनेक सामाजिक आणि सांस्कृतिक चळवळीत त्यांचा सहभाग प्रसिद्ध प्रतिभासंपन्न बानू मुस्ताक यांना कर्नाटक सरकाराने मेसुर येथील दसरा सणानिमित्त आयोजित उत्सव कार्यक्रमस उद्घाटन करण्यासाठी आमंत्रित केले होते. त्यांच्या हस्ते चामुंडेश्वरी मंदिरात पारंपारिकरित्या रिबन कापुन दि.22 सप्टेंबर ला रितसर उद्घाटन पार पडले. उद्घाटनानंतर त्या मंदिरात पुजेच्या कार्यक्रमात सहभागी झाल्या. तत्पूर्वी त्यांना मुस्लीम असल्यामुळे मोठा विरोध झाला. हा उत्सव हिंदुधर्माशी संबंधीत असल्यामुळे बानू मुस्ताक यांना बुकर पुरस्काराने सन्मानित केला नाही. तर त्याविरोधात उच्च न्यायालयात केस दाखल करण्यात आली. उच्च न्यायालयातील न्यायाधिश नाथ यांनी हा खटला खारिज केला. न्यायाधीशांनी खटला खारिज करताना म्हटले हा कार्यक्रम कर्नाटक सरकाराने आयोजित केला असुन राज्याचा कर्नाटकी धर्म नाही. राज्य हे धर्मनिरपेक्ष आहे. हा कार्यक्रम खाजगी स्वरूपाचा नसल्यामुळे राज्य कोणाच्याही धर्माला अ, ब, क असा दर्जा देऊ शकत नाही. तसेच उच्च न्यायालयाने बानू मुस्ताक यांनी पुजेच्या कार्यक्रमाला सहभाग घेऊ नये असा आदेश राज्य सरकारला द्यावा. याचिकाकर्त्यांची ही मागणी न्यायालयाने

फेटाळली. या निर्णयाची पाठराखण करताना न्यायालयाने केशवनांद भारती आणि एस. आर. बोम्मई यांच्या खटल्या संदर्भात निर्णय देताना धर्मनिरपेक्षता हा राज्यघटनेचा मुलभूत गाभा आहे. या सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाची आठवण करून दिली. धर्मावरून कोणत्याही नागरिकांमध्ये भेद करता येत नाही. सर्व नागरिक समान असुन सरकार त्यासाठी वचनबद्ध आहे. धर्मनिरपेक्ष हा शब्द राज्यघटनेच्या 42 व्या घटनादुरुस्तीनुसार प्रास्ताविकेमध्ये समाविष्ट करण्यात आला असला तरी धर्मनिरपेक्षता हे राज्यघटनेचे अंगभूत तत्व आहे. जर एकादी घटना किंवा कृती समानतेच्या व राष्ट्रविकासच्या आड येत असेल तर न्यायालयाच्या हस्तक्षेपाला कोणीही प्रतिबंध करू शकत नाही. असाही खुलासा या प्रसंगी उच्च न्यायालयाने केला.

शैलेन्द्र तायडे
मो. 8788865051

कर्नाटक उच्च न्यायालयाच्या निर्णयाने बानू मुस्ताक यांच्या स्त्रीत्वाचा तसेच त्यांच्या मानतावादी साहित्य लेखनाचा सन्मान केला आहे. त्यांच्या बुद्धीमतेचा, कर्माकर्तृत्वाचा आणि एकुणच मानवी हक्कांचा हा गौरव आहे. महाराष्ट्रातील स्त्रिया नवरात्र उत्सवामध्ये वेगवेगळ्या रंगाच्या साड्या परिधान करण्यामध्ये मग्न आहेत. त्यांनी बानू मुस्ताक या व पहिलेच्या उत्तुंग भारतीचा रंग परिधान करावा. कर्नाटक उच्च न्यायालयाने भारतीय राज्यघटनेचा विजय केला आणि धर्मनिरपेक्ष हे तत्व जिवंत ठेवले. ■ ■

14 ऑक्टोबर 1956च्या धम्मक्रांतीची फलश्रुती

परमपूज्य डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी दि. 14 ऑक्टोबर 1956 ला नागपूर दीक्षाभूमीला बुद्ध धम्माची दिक्षा घेतली व उपस्थित जनसमुदायास दिक्षा दिली. यामध्ये सुमारे 7 कोटीच्या वर व बहुतांश असुरश्य व इतर जनतेने हिंदु धर्माचा त्याग केला व बुद्धाचा धर्म स्वीकारला. सोबतच 22 प्रतिज्ञा सुद्धा वदवून घेतल्या. तेव्हापासून नागपूरची भूमी पावन झाली. येथे प्रत्येक वर्षी धम्म सोहळ्याचे व वर्षांपन दिनाचे आयोजन केले जाते. त्यानिमित्त देश विदेशातून सुद्धा खूप मोठ्या संख्येने जन समुदाय येथील स्तूपातील अस्थिकलशाचे दर्शन घेण्याकरिता येतात व पवित्र भूमिपूजन घेवून जातात. धम्म क्रांतीमुळे भारताने जागशी नाते जोडले आहे. भारताच्या आणि जागाच्या विचार परंपरेत विचारवंताना शोभेल असा विवेकशिल असा हा धर्माजिवन मार्ग आहे. हा सत्यधर्म सद्गर्भ आहे. हा बुद्धिवाद तर्कशील व यथार्थ वादावर आधारित विज्ञानाच्या कसोटीवर उत्तरणारा विश्वव्या कल्याणाचा व शांतीचा मार्ग आहे. भ. बुद्धाने सत्याचा शोध घेतला. त्याने सांगितले की जगात सर्वत्र दुःखाचे अस्तित्त्व आहे. त्याची कारणे आहेत व त्यावर उपाय सुद्धा आहे. मनुष्य या नितीधम्मामुळे दुःखमुक्त होवू शकतो. याकरिता त्यांनी बुद्ध आणि त्यांचा धम्मग्रंथ लिहिला. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर हे प्रकांड पंडीत, ज्ञानाचे महामरु हेत. त्यांनी जगातील इतर धर्मांचाही सखोल अभ्यास केला होता. यातून त्यांचा वाच भारतरभूमित जन्मलेल्या तथगत भ. बुद्धाचा सत्यधर्म - सन्मार्ग अखिल मानवाच्या कल्याणाचा मार्ग असुरला आणि हजारो वर्षांच्या ब्राह्मणी गुलामगिरीतून म्हणजे हिंदु धर्मातून मुक्तता केली.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी संपादन केलेल्या प्रचंड ज्ञान संपादनातून अहोरात्र जागत खूप मोठी ग्रंथ संपदा बहुजन समाजच्या उत्थानकारिता निर्माण केली. त्याची विव्दता व जगातील जिज्ञासू, काव्यदेर्षिडा बुद्धीप्राणव्यादी, चिकीत्सक, इतर देशातील कायद्याचा अभ्यासक म्हणून ख्यातीमुळे स्वतंत्र भारताची राज्यघटना लिहिण्याचा सन्मान प्राप्त झाला व या संघीचे त्यांनी सेने केले व जगातील एकमेव असे अमुल्य सविधान या देशाला अर्पण केले. भारतीय संविधानामुळेच हा देश 21 व्या शतकात परांपण करतांना विकसनशिल सतेत आहे. लोकशाहीवादी धर्मनिरपेक्ष, समाजवाद स्विकारलेला आपला देश अजूनही विकसित देशाचा श्रृंखलेत पिछडलेला

वर्णवर्चस्ववादी व जातीच्या ब्राह्मणांनी कमिक उतरंडीमुळे व बळजबरीने पिढ्या दर पिढ्या ठरवून दिलेल्या मनोस्मृतीनुसार कर्तव्य कर्मांमुळे बहिष्कृत व बहुजन समाज गुलाम झाला होता. त्या गुलामाला त्यांच्या गुलामगिरीची जाणिव डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी करुन दिली व मानव असून पशुपेक्षाही हिन, दिन, दुर्बल समाजाला माणुसकीचा संदेश दिला.

आहे. याचे प्रमुख कारण म्हणजे इश्या धर्म आणि जातिववादी व्यवस्था संपलेली नाही आणि सविधानाची अंमलबजावणी बहुजनांच्या हितकारीत आणि सुखाकरिता योग्य प्रकारे राबवल्या गेली नाही. येथे आपण आपली लायकी सिद्ध केली नाही. आज इश्या मानवावर चमाकारिक, कार्यात्मिक मान्यतेचा भडोमार दिवसेंदिवस वाढत चालला आहे. भ. बुद्ध हे वास्तवीक जिवनाची व्याख्या करतात. बुद्धीवादी, विज्ञानवादी, तर्कशिल आणि अनुभवातून तावून सुलाखुन निघालेला आविष्कार आहे. वर्तमानातील जिवन सुखी संपन्न असले पाहिजे. ज्यांचे वर्तमानच सुखी संपन्न नाही. आज आपण अनुभवतो सर्व प्रकारची बुद्धिमत्ता, दुःख, चक्र झेलण्याची कुपत, शेतकरी, कामगार, कारागिर याच समाजात आहेत व देश घडवित आहेत. धम्म क्रांतीमुळे आंबेडकरी जनतेमध्ये स्वाधीमान जागृत झाला. शिका, संघटित व्वा आणि संघर्ष करा. या शिकवणुकीमुळे हा समाज शिक्षणवर ज्ञान संपादन करण्यास अध्यापसारखा तुटुन पडला व घर कामात, शेतकामात आईवडिलांना मदतीचा हात पण देत शिक्षण पण घेत आहे. बरिचशी मीले मुली पैसा कमवून शिकत आहे. उच्च शिक्षणाकरिता विदेशात जात आहे. नेकरी, उद्योग, व्यापार स्वयंरोजगार ई. सोबत हा आंबेडकरी जनता शिक्षणाच्या प्रचंड ध्यासामुळे लेखक, कवी, कवीयत्री, विचारवंत, गितकार, गझल गायक, संगीत विशारद ई. मोठ्या प्रमाणात वाढ झाली आहे. महाराष्ट्रात सर्वांत जास्त ग्रॅज्युएट याच समाजातील आहेत. डॉक्टर, इंजिनियर, वकील, न्यायाधिश ई. पदावर कार्यरत आए.ए.एस., आय.पि.एस. अधिकारी ई. परे भुषवित आहेत. आंबेडकरी समाज पवित्र दीक्षाभूमीवरून करोडो रुपयांची ग्रंथसंपदा महापुरुषांची महानायकेची खरेदी करितो व त्यापासून प्रेरणा घेत आहे. बौद्धांची पुजा पद्धती वैचारीक आहे.

बहुजन सौरभ

- ऋषीकांत संपतराव लोखंडे

मो.9923621071

मौ

मौर्यकाळानंतर इ. स. 300 पर्यंतच्या आंध्र-सातवाहनकाळात नौकानयनाची व सागरी व्यापारीची पुफळवण प्रगती झाली. त्या काळात पश्चिमेकडील रोम, ग्रीस, ईजिप्त, अरबस्तान आणि पूर्वकडे चीनपर्यंत भारताचा व्यापार प्रचंड प्रमाणावर चालू होता.

पेरिसलस, टॉलेमीचा भूगोल व इतरही काही पश्चात्य ग्रंथ यांत रोम व भारत यांच्या व्यापारी संबंध चे विस्तृत वर्णन आढळते. हा सर्व व्यापार केवळ बाह्यांतून नव्हता, तर काही भारतीय परदेशी जहाजेही त्या आहे. जे मालाची ने-आण करीत होती. भारतीय मालाची किंमत म्हणून सोन्याची अर्गणित रोमन नाणी त्या काळी भारतात आणली. त्यांतील पुफळ नाणी भारताच्या निरिगराळ्या भागांत सापडली आहेत. तमिळ साहित्यातील कावेरीपत्तन, मुजिर, बंदरांत मोठाली जहाजे प्रवेश करू शकत होती. चोड राजानी दीपगृहेही बांधली होती. ताम्रिमी, गोपालपूर, मछलीपट्टण, इ. बंदरांतून असंख्य भारतीय लोक आपली गलबते घेऊन बंगालचा उपसागर पार करीत आणि ब्रह्मदेश व जावा, सुमात्रा, इ. द्वीपशी व्यापार करायला जात. एवढेच नव्हे; तर कित्येक भारतीय लोकांनी त्या प्रदेशांत उजवाड घसाहलीही केल्या होत्या व तिथे भारतीय संस्कृतीचा प्रभाव पाडला होता. यवद्वीपात वसाहती करायला जाणारे भारतीय लोक बोरोबुदुर येथील शिल्पकामातील एक नौका

चित्र : नौकानयन - नौका = नाव, जहाज + नयन = नेणे पाण्यात वार चालवने असा त्याचा अर्थ आहे. प्राचीन काळापासून नौकानयन चालू असून त्या कलेत भारतीय लोकांनी पुफळ कौशल्या मिळविले होते असे दिसते. जगातील दूरदूरच्या देशांशी भारताचा व्यापार होत असे आणि त्यातला बराचसा व्यापार समुद्रमार्गाने होत असे. सायसे व हेलिंट या संशोधकांच्या मते सनपूर्व 3000 च्या सुमारास भारत व बाबिलोनिया यांच्यामध्ये सागरी व्यापार चालू असावा. गेल्या 100 वर्षांत भारतात अनेक ठिकाणी जे उत्खनन झाले आहे, त्यावरून आर्ये पूर्व काळातील सिंधू संस्कृतीच्या अवशेषांत नौका नयनाचे पुरावे उपलब्ध झाले आहेत. लोथल येथे तर एक बंदराच्याही खुणा सापडल्या आहेत. यवतुल्य सिंधू संस्कृतीच्या काळात भारतात नौकानयन बरेच प्रात झाले होते, असे वाटते. सागरात नौका हत्कारण्यासाठी दिशा समजणे अत्यंत आवश्यक असते. त्यासाठी भारतीय नाविकांच्या जवळ दिशादर्शक यंत्र होते. त्यात एक लोखंडी मासा तेतत तरंगत ठेवलेला असे व त्याचे तोंड नेहमी उत्तरेकडे वळलेले असे. त्याला

सनपूर्व 1500 च्या सुमारास भारतातुन रत्ने, सोने, हरितदंत, इ. बहुमोल वस्तू पश्चिमेकडील देशांत पाठवल्या जात होत्या. सॉलोमन राजाच्या काळी म्हणजे सनपूर्व 1000 या सुमारास हरितदंत, तलम वस्त्रे, मसाल्याचे पदार्थ, सोने, रत्ने, उत्तम लाकूड, इ. पदार्थ आणि मोठर घोडे पक्षी भारतातुन समुद्रमार्गे पॅलेस्टाइनकडे जात होते. उ. भारतातील आर्य व द. भारतातील द्रविड लोक या वस्तूंच्या व्यापारांसाठी समुद्रपर्यटन करीत होते, असे काढवले व फौकर यांनी म्हटले आहे.

मत्यंत्रयंत्र म्हणत. ते एक प्रकारचे होकायंत्रच होते. त्यानंतरच्या काळातील भारतीय नौकानयनासंबंधीची पुफळ माहिती महावंश, विपिरटके, निकाय, जातके, इ. बौद्ध ग्रंथांवरून मिळते. पाणिनीच्या अष्टाध्यायीतील समुद्र व नद्या यांतून नौकानयनाचे उल्लेख पुफळ आढळतात. त्यांत उत्सर्ग, उडुप, पिटक, उत्पथ, इ. नौकांचे प्रकारही सांगितले आहेत. या ग्रंथांची रचना सनपूर्व 6 ते 4 या शतकांत झालेली असली, तरी त्यांतील कथा व परंपरा त्यापूर्वीच्या काळातील आहेत. भारताच्या पश्चिम

किनाऱ्यावरील भरकच्छ व शूर्पारक आणि बंगालमधील ताम्रलिप्ती या बंदरांतून भारतीय लोक पश्चिमेला बाबरे (बाबिलोन) पर्यंत व पुर्वेला सुवर्णद्वीपापर्यंत व्यापारासाठी जात आणि अमाप धन मिळवून आणत. तो व्यापार मुख्यतः द्रविड लोकांच्या हाती होता. तांदूळ, चंदन, हर्शदरत, मोर, सोने, रत्ने, नीळ, ताम्र वस्त्रे, इ. विविध पदार्थ भारतातून परदेशी जात.नौकानयनाचे शिक्षण देण्याची व्यवस्था तेव्हा होती, असे वाटते. व्यापारी मार्ग, वाऱ्याची दिशा व वादळतून सुटका करून घेण्याचे उपाय, यांचे ज्ञान नाविकांना दिले जात असावे, समुद्रात दिशा समजण्यासाठी दिशा-काक नामक पक्ष्यांचा उपयोगही केला जात असे. साहसी लोकांनी केलेली समुद्रपर्यटने आणि त्यांच्यावर कोसळलेली संकटे, यांचे वर्णन अनेक कथांतून केलेले आहे. त्यांत दूरदूरच्या बंदरांची व नगरांची नावे असली, तरी त्यांतील काही ठिकाणांची माहिती आज निश्चित सांगता येत नाही. पण सनपूर्व शेकडो वर्षांपूर्वी भारतीय लोक व्यापारीरासाठी व अज्ञात देशांचा शोध घेण्यासाठी सागरावरून खुप दुर सफरी करत असत. अशा काही सफरीना 5 - 6 महिने ही लागत. 500 ते 1000 प्रवासी मावतील एवढी जहाजे ही त्याकाळी होती.

- माधुरी चतुर

सम्यक बुद्ध विहार

सम्यक नगर, नारी रोड उत्तर नागपूर - भव्य बुद्ध विहार, मैदान, भव्य बुद्ध रुप, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या अर्धयु कृती पुतळ असून ज्यूडो कराटे प्रशिक्षणासाठी हा परिसर प्रसिद्ध आहे. निर्यामित वंदना, पौर्णिमा उत्सव, वर्षावास, धम्मचक्र प्रवर्तन दिन, बुद्ध, फुले, शाहु, आंबेडकर यांच्या जयंतीनिमित्त कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात येते. वस्तीतील लोकांनी आपल्या परिश्रमातून बुद्ध विहार निर्माण केले आहे. थायलंड कामकाज पाहतात. तसेच महिला सहकारी कार्यरत आहेत.

संवाद मित्र, डी.आर. कांबळे
मो. 8600924170

यशस्वी होण्यासाठी फक्त स्वप्ने पाहून चालत नाही, ते साकारण्यासाठी कठोर परिश्रम करावे लागतात : अविनाश थेते

नागपूर : मैत्रेय शैक्षणिक संस्था द्वारा संचालित नागार्जुना इन्स्टीट्यूट ऑफ इजिनिअरींग, टेक्नॉलॉजी अँड मॅनेजमेंट, सातनवरी, नागपूर तर्फे 69 व्या धम्मप्रवर्तन दिनाचे औचित्य साधून मैत्रेय शैक्षणिक संस्थेच्या माध्यमातून राबविण्यात येणाऱ्या सामाजिक व शैक्षणिक उपक्रमाची माहिती देण्यात येणाऱ्या स्टॉलचे उद्घाटन अविनाश थेते, आयआरएस (कस्टम आणि जीएसटी आयुक्त, नागपूर), सन्माननीय पाहुणे निखिल मेश्राम, आयआरएस (कमिशनर, सीजीएसटी आणि सीई, दमण आयुक्त), डॉ. शुभांगी थेते व विशेष अतिथी डॉ. किरण रहांगडाले (प्रशासकीय अधिकारी चांदक हाँस्पिटल, नागपूर) यांच्या हस्ते करण्यात आले. या प्रसंगी मैत्रेय शैक्षणिक संस्थेचे अध्यक्ष माननीय अजय वाघमारे, सचिव प्रदीप नगारे, कोषाध्यक्ष कुलदीप रामटेके, महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. मुरलीधर रहांगडाले, व कार्यक्रमाच्या समन्वयक अधिनी वालदे उपस्थितीत होते. महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. मुरलीधर रहांगडाले यांनी आपल्या प्रास्ताविक भाषणात दीक्षाभूमीवरील उपक्रम आयोजना मागील उद्देश स्पष्ट केला व उपस्थित पाहुण्यांचे

स्वागत केले. कार्यक्रमाचे प्रमुख पाहुणे अविनाश थेते यांनी महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. त्याचबरोबर दिवसेंदिवस विविध प्रकारच्या उपक्रमांन द्वारे सामाजिक व शैक्षणिक क्षेत्रातील आपली बांधीलकी कशाप्रकारे हे महाविद्यालय पूर्ण करण्याकरीता प्रयत्नशील आहे याविषयी आनंद व्यक्त केला. कार्यक्रमाचे विशेष अतिथी निखिल मेश्राम यांनी महाविद्यालयाच्या या स्तुत्य उपक्रमा करीता शुभेच्छा दिल्या व महाविद्यालयाची

अशीच उत्तरोत्तर प्रगती होत राहो अशी आशा व्यक्त केली. मैत्रेय शैक्षणिक संस्थेचे अध्यक्ष अजय वाघमारे यांनी कार्यक्रमाशी प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रीत्या निगडीत असलेल्या सर्वांचे अभिनंदन केले. सर्वांनी एकत्रित पणे घेतलेल्या परिश्रमा करीता सर्वांची दाद दिली. सुहानी बागडे, कौशिक रंगारी व प्रज्वल वाघमारे यांनी बुद्ध वंदना तसेच पुर्वा मेश्राम हिने सुमधुर भीमगीत प्रस्तुत केले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा. स्वती जाधव तसेच आभार प्रदर्शन प्रा. अधिनी वालदे यांनी केले.

दीक्षाभूमीवर समता सैनिक दलाची उत्कृष्ट कामगिरी

नागपूर : 69 व्या धम्मचक्र प्रवर्तन दिनानिमित्त दीक्षाभूमीवर 30 सप्टेंबर ते 3 ऑक्टोबर पर्यंत चार दिवस समता सैनिक दलाचे सेवा-सुरक्षा-व्यवस्था शिबिर झाले जवळपास पंधराशे सैनिक, अधिकारी गणांनी उत्कृष्ट सेवा देऊन धम्म कर्तव्य बजावले. सैनिकात महाराष्ट्र, छत्तीसगड, आंध्र प्रदेश, बिहार, राजस्थान, दिल्ली व नाग विदर्भातून सहभाग होता. 200 च्या जवळपास बिना गणवेशधारी सैनिकांनी सुद्धा गुप्त वार्ता प्रस्तुतीचे कार्य केले.

कॅम्पचीप भूषण राऊत, राजा मनी कम, सिद्धार्थ मल्लिक, श्रीनाथ बोध, आनंद रामटेके, रमेश कुमार वर्मा, हिरामण सोमकुवर, सुभाष खरे, डेव्हिड शेंडे, प्रमोद खांडेकर, सुरेंद्र चव्हाण संघपाल डोंगरे, इंद्रप्राल नागदेव, मुनेश्वर नागदेव, सचिन मेश्राम, शशांक वाघमारे, जासुदा मेश्राम, वर्षा मेश्राम, शांता कांबळे, प्रवीण ठवरे, वीरू नागदेव, मनोज बडोले, रतदीप हिराडे, शालिनी बागडे, सुनील मेश्राम, आर. सी. फुल्लेके विशाल गजभिये, नलिनी मोटघरे, इंद्र थुल, यांनी अतिशय उत्तम व चोख बंदोबस्त ठेवला.

धम्मदीक्षा दिनानिमित्त नागपुरात माणुसकीच्या समाजनिर्मितीचा संकल्प

बीडीएसपी संघ, गुरुदेव सेवा मंडळ, मराठा सेवा संघ व आदिवासी समता परिषदेचा संयुक्त उपक्रम

नागपूर : गुरुदेव सेवा मंडळ, मराठा सेवा संघ, आदिवासी समता परिषद आणि बीडीएसपी संघ यांच्या संयुक्त विद्यमाने धम्मदीक्षा दिन सोहळा क्रांतीसूर्य नगर, काटोल रोड येथील बीडीएसपी संघाच्या मैदानावर मोठ्या उत्साहात साजरा करण्यात आला. दिनांक 2 ऑक्टोबर रोजी सकाळी सात वाजता डॉ. बाबा वाणी यांच्या हस्ते पाच शील ग्रहण करून कार्यक्रमाची सुरुवात झाली. 'मोठ्या मनाचा, माणुसकीचा समाज निर्माण करण्याचा' संकल्प उपस्थित बांधवांनी करून बाबासाहेब डॉ. आंबेडकरांच्या धर्मातराच्या ऐतिहासिक भावनांना उजाळ दिला. कार्यक्रमात बीडीएसपी संघाचे मा. अनिल महानाम यांनी संघाची भूमिका मांडताना सांगितले की, 'प्रकृतीने माणसामागणसात कोणताही भेद केलेला नाही; परंतु जातीपातीच्या विपारी विचारांनी समाजात फूट पाडली आहे. त्या विचारांना संपविण्याचे कार्य बीडीएसपी संघ सातत्याने करीत आहे.' प्राध्यापक सरोज वाणी यांनी आपल्या मार्गदर्शनात स्पष्ट केले की, 'बोधिसत्त्वांनी मेहनतीने घडविलेल्या समाजाला आज जाग आणण्याची वेळ आली आहे. शिकलेला समाज नशेत गाफील झाला आहे; त्याला पुन्हा माणुसकीच्या वाटेवर आणणे हीच आजची खरी जबाबदारी आहे.' डॉ. निरज बोधी यांनी उपस्थितांना नवचैतन्य देत सांगितले की, 'बाबासाहेबांच्या धर्मातरानेच माणुसकीचा समाज निर्माण होईल; मात्र

त्यासाठी पाली भाषेचे अध्ययन, धम्माचे चिंतन आणि आचरण अत्यावश्यक आहे.' प्रा. डॉ. जयवंत खंडरे (लखनऊ) यांनी आवाहन केल्यावेळी की, 'धम्मक्रांती हे समाजपरिवर्तनाचे शक्तिशाली साधन आहे. प्रत्येक घराघरांत धम्मसंस्कार रुजविले पाहिजेत आणि सामूहिक प्रयत्नांतूनच समाज जागृत होईल.' गुरुदेव सेवा मंडळाचे डॉ. गजानन काकड यांनी राष्ट्रस्त तुकडोजी महाराजांच्या मानवतावादी कार्याचा उल्लेख करून सांगितले की, तथागतानाच्या धम्मामेच तुकडोजी महाराजांनी माणुसकीचा संदेश दिला. कार्यक्रमात मराठा सेवा संघाचे नवनिर्वाचित पदाधिकारी मा. फंकज निंबाळकर आणि प्रमोद वैद्य यांचा सन्मान करण्यात आला. त्यांनी आपल्या मनोगतात म्हटले की, 'तथागत बुद्धांचे विचार, शिवाजी महाराज आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या कार्याचा पाया आहेत. या मानवतावादी विचारधारेतूनच नवा समाज घडेल.' आदिवासी समता परिषदेचे मा. प्रभुलाल परतेकी यांनी म्हटले की, 'बाबासाहेबांचा विचार स्वीकारून सर्वांनी माणुसकीचा धम्म आचरणात आणावा. बंधुभावनेतून राष्ट्रनिर्मितीचे योगदान द्यावे.' कार्यक्रमात शाल्वी बोधी, यश लाडे या लहान बालकांनीही आपल्या भावपूर्ण मनोगतातून उपस्थितांचे लक्ष वेधले. संचालन डॉ. आनंद गजभिये यांनी केले, तर आभार प्रदर्शन वास्कोददादा रामटेके यांनी केले. कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी जय गायसुंदरे, राकेश हुमने, मोरे आदींनी विशेष परिश्रम घेतले.

जिल्हा परिषद शाळेच्या 588 शाळा धोकादायक

नागपूर : नागपूर जिल्हा परिषदेत पंधराशे वर शाळा असून 75 हजार विद्यार्थी तिथे शिक्षण घेत आहेत. परंतु 588 शाळेतील वर्गांखाल्या विद्यार्थ्यांच्या दृष्टीने अत्यंत धोकादायक आहेत. अनेक शाळेज विद्युत नाही. जिथे आहेत ते धोकादायक आहेत. अनेक शाळेज किचनचे शेड नाही. अनेक शाळेजतील साहित्य तुटपुट झालेले व धुक्यात पडलेले आहे. अनेक शाळेज विद्यार्थी संख्या अत्यंत रोडवली आहे. अनेक शाळा तर शिक्षकाविना आहेत. अनेक शाळेज कंत्राटी शिक्षक आहेत. त्यामुळे दिवसेंदिवस जिल्हा परिषदेच्या शाळेच्या स्तर घसरत आहे. त्यांच्याकडे येणाऱ्या विद्यार्थ्यांचा कल खाजगी शाळेकडे वळत आहे. म्हणून महाराष्ट्र शासनाने, जिल्हाधिकार्याने व जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी याकडे लक्ष द्यावे. यासाठी

अतिवृष्टीग्रस्त शेतकऱ्यांना मोबदला द्या

बहुजन समाज पार्टीचे एक शिष्टमंडळ नागपूरचे जिल्हाधिकारी डॉ. विपिन इटनकर यांना भेटून त्यांना तीन निवेदने दिले. शिष्टमंडळात महाराष्ट्र प्रदेश बसपाचे महासचिव पुष्पराज शेंडे, नागोव जयकर, प्रदेश सचिव उत्तम शेवडे, जिल्हा प्रभारी राजकुमार बोरकर, यशवंत निकोसे, जिल्हाध्यक्ष योगीराज लांजेवार, जिला महासचिव चंद्रशेखर कांबळे, माजी मनपा पक्षनेते जितेंद्र घोडेस्वार, उमेश मेश्राम, अभिलेश वाहने, राजू

चांदेकर, राजेंद्र सुखदेवे, अशोक गणवीर आदि प्रमुख पदाधिकारी व कार्यकर्ते प्रामुख्याने उपस्थित होते. महाराष्ट्र शासनाने सर्वसामान्य बहुजन समाजसाठी चालवणाऱ्या येणाऱ्या शाळांची हेडस्टॉड व दुरुवस्था विनाविलंब दुरुस्त करून नवीन शिक्षक भरती करावी, अतिवृष्टीग्रस्त शेतकऱ्यांना विनाविलंब आर्थिक मदत मिळावी, दीक्षाभूमीवर होत असलेली गैरसोय विनाविलंब दूर करून अनुयायांना सोयी उपलब्ध करून द्याय्या अन्यथा बसपा तर्फे आंदोलन करण्यात येईल असा इशारा याप्रसंगी बसपा नेत्यांनी दिला. त्यावर जिल्हाधिकाऱ्यांनी विनाविलंब समस्या दूर करण्याचे आश्वासन दिले.

दीक्षाभूमी धम्म क्रांतीची प्रेरणाभूमी : आ. राजकुमार बडोले

भीमसेनेचा धम्मचक्र प्रवर्तन दिन सोहळा साजरा

नागपूर : दीक्षाभूमी हे केवळ धार्मिक स्थळ नाही. ती सामाजिक आणि धम्म क्रांतीची प्रेरणाभूमी आहे. समतेची प्रतीक आहे, असे प्रतिपादन माजी सामाजिक न्यायमंत्री आ. राजकुमार बडोले यांनी केले.

भीम सेनेच्यावतीने दीक्षाभूमीवर 69 वां धम्मचक्र प्रवर्तन दिनाचा सोहळा पार पडला. त्यात बुद्ध भीम गीतांचा महाजलसा आणि बौद्ध धम्मामाची दीक्षा देण्याचा महत्त्वपूर्ण कार्यक्रम झाला. यावेळी राजकुमार बडोले प्रमुख पाहुणे म्हणून बोलत होते. मंचावर मध्य प्रदेश उच्च न्यायालयाचे माजी मुख्य न्यायाधीश सुरेश कुमार कैत, आमदार संजय मेश्राम, भिमराव आंबेडकर, पुरण मेश्राम, भदंत हर्षबोधी महासचिव, भदंत विनाचार्य, श्रीधरजी साळवे यांच्यासह भिक्खुसंघ आणि बौद्ध उपासक-उपासिका मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. बडोले पुढे म्हणाले, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी ऐतिहासिक धम्मदीक्षा दिली. त्यामार्गे देशविदेशात बौद्ध शक्ती निर्माण व्हावी. त्या शक्तीचा भारतातील

बौध्दांच्या प्रगतीत हातभार लागावा अशी दूरदृष्टी होती. त्यांनी दाखविलेल्या समता, बंधुत्व, करुणेशा भावने चाला आणि धम्म प्रचारात आपले योगदान द्या. बौध्दांच्या हक्काच्या लढ्यात सहभागी व्हा. असेही त्यांनी आवाहन केले.

बुद्ध भीम गीतांच्या महाजलसाने उपस्थितांना मंत्रमुग्ध केले, तर धम्म दीक्षा कार्यक्रमाला अनेक अनुयायांनी बौद्ध धम्म स्वीकारून सामाजिक परिवर्तनाचा संकल्प केला. या कार्यक्रमाच्या यशस्वी आयोजनासाठी भीम सेनेचे सर्वत्र कौतुक होत होते. धम्मचक्र प्रवर्तन दिनानिमित्त राजकुमार बडोले यांनी सर्वांना मनःपूर्वक शुभेच्छा दिल्या. त्यांनी सोहळ्याच्या क्षणांचा उल्लेख करत सर्वांना डॉ. बाबासाहेबांच्या विचारांचा अवलंब करण्याचे आवाहन केले आहे. मध्यप्रदेश उच्च न्यायालयाचे माजी न्यायमूर्ती सुरेशकुमार कैत म्हणाले, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी संविधानाच्या माध्यमातून न्यायहक्क दिले. त्यांनी दिलेला धम्म मानवमुक्तीचा संकल्प होय. यावेळी अन्य वक्त्यांचीही भाषणे झाली.

त्रिशरण बुद्ध विहार बालाजीनगर विस्तार येथे धम्मदीक्षा दिन साजरा

नागपूर : त्रिशरण बुद्ध विहार बालाजी नगर विस्तार नागपूर येथे धम्मदीक्षा दिनाच्या निमित्ताने कार्यक्रम आयोजित करण्यात आला. कॉर्डिन्य भंते यांनी ध्वजारोहण केले. शारदा देशपांडे, राजरतन भगत, डॉ. एम.एस. जांभूटे, डॉ. राजेंद्र मडके, भंतेजी यांनी डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी 14 ऑक्टोबर 1956 ला धम्मदीक्षा घेतली व त्यांनी लाखो जनसमूहला बुद्धाचे विचार दिले, हे सांगितले. निखिल फुलपाटील कोषाध्यक्ष यांनी, 22 प्रतिज्ञांचे वाचन केले. विक्रम तुपे अध्यक्ष, करुणा सोनटके अध्यक्ष मैत्री महिला मंडळ, रंजना मेश्राम कोषाध्यक्ष, मालती गजभिये उपाध्यक्ष, अतुल मेश्राम सचिव, मंगला जांभुटे सल्लागार, प्रा. पुष्पा सोमकुवर, ज्ञानेश्वर मोटघरे, भाऊराव गजभिये, उपासक व उपासिका बऱ्याच संख्येने उपस्थितीत होते. कार्यक्रमाचे संचालन असका तुपे या विद्यार्थिनींनी केले.

पार्लमेंट से मान्यवर कांशीराम.. बसपाच्या स्टॉल वरून निःशुल्क पुस्तक वितरण

नागपूर : बहुजन समाज पार्टीचे प्रदेशाध्यक्ष अॅड. सुनील डोंगरे यांनी कांशीरामजींच्या पार्लमेंट मधील भाषणांच्या पुस्तकांचे लोकार्पण करून ती पुस्तके मोफत वाटली. या पुस्तकांचे संपादन बसपाचे प्रदेश मीडिया प्रभारी उत्तम शेवडे यांनी केले आहे.

या छोट्याशा पुस्तकेत कांशीरामजींची पार्लमेंट मधील पाच ऐतिहासिक भाषणे व एक पत्र दिवसद आहे. दीक्षाभूमीवर दिवसभर आणि रात्रभर निवडक अशा 900 अनुयायांना ही पुस्तके निःशुल्क वाटप करण्यात आली. सोबतच शेवडे व कांबळे परिवाराच्या वतीने सातशे बालकांना शालेय साहित्य वितरित करण्यात आले. पुस्तक लोकार्पण व वितरण प्रसंगी बसपाचे प्रदेश महासचिव मंगेश ठाकरे, नागोराव जयकर, कॅडर टाकरे गोपाल खंबाळकर, जिल्हा प्रभारी राजकुमार बोरकर,

जिल्हाध्यक्ष योगीराज लांजेवार, जिल्हा महासचिव चंद्रशेखर कांबळे, उमेश मेश्राम, अभिलेख कांबळे, महिला नेत्या सुनंदा नितनवरे प्रामुख्याने उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे संचालन प्रदेश मीडिया प्रभारी उत्तम शेवडे यांनी तर समारोप जिल्हाध्यक्ष योगीराज लांजेवार यांनी केला. याप्रसंगी तारा गौरखेडे, कविता लांडगे, वर्षा सहारे, स्वाती शेवडे, संजय इखार, शशिकांत मेश्राम, अंकित थुल, सचिन मानवटकर, राजेश नंदेश्वर, सदानंद जामगडे, कुणाल शेवडे, अजय जामगडे, चंद्रगुप्त रांगारी, प्रवीण उळे, नितीन वंजारी, स्वनिल ढवळे, सुमित जांभुकर, ज्योतिबा अल्लोने, सुनील गजभिये, वीरेंद्र कापसे, जगदीश गजभिये, वीरेंद्र कापसे, अशोक शेवडे इ. उपस्थित होते.

महत्वाचे

पुस्तक विक्रेता कल्याणकारी संस्थेतर्फे भोजनदान

नागपूर : 69व्या धम्मचक्र प्रवर्तन दिनानिमित्त देशभरातून दीक्षाभूमी नागपूर येथे येणाऱ्या बौद्ध अनुयायी

करीता सिताबडी येथील नागपूर पुस्तक विक्रेता कल्याणकारी संस्था सिताबडी नागपूर तर्फे (40वे वर्ष) (सिताबडी येथील जुने पुस्तक विक्रेता) तर्फे भोजनाची व्यवस्था करण्यात आली, नागपूर पुस्तक विक्रेता कल्याणकारी संस्थेचे व रिपब्लिकन मुव्हमेंट अध्यक्ष नरेश वाहाणे यांच्या हस्ते भोजन दान करण्यात आले. या कार्यक्रमाला अक्षय वाहाणे, रोशन शेंडे, रुपेश पाटील, सुभाष पाटील, विलास वाघमारे, भारत बाहादुरे, निरंजन पाटिल, अधिन वाहाणे, गोतु बागडे, मनिष वाहाणे, पिटु खोबागडे, अमिल सहारे, गोतु पाटील, संजय राऊत, राहुल नायडू, लकी पाटील, कुनाल भोयर इत्यादी कार्यकर्ते उपस्थित होते.

सिकलसेल जनजागृती अभियान आणि औषधी वितरण

नागपूर : सिकलसेल सोसायटी ऑफ इंडिया आणि रामटेके परिवार प्रतिष्ठानच्या वतीने धम्मचक्र प्रवर्तन दिनी दीक्षाभूमीवर 'सिकलसेल जनजागृती अभियान' व 'औषधी वितरण शिबिरा'चे उद्घाटन प्रसिद्ध अस्थित्यग शल्य चिकित्सक डॉ. प्रसंग निहाते यांच्या हस्ते करण्यात आले. याप्रसंगी केंद्र सरकाऱ्या वतीने सिकलसेलग्रस्त रुग्णांना देण्यात येणाऱ्या सुविधा तसेच 'दिव्यांग व्यक्तीचा कायदा-2016' आणि राष्ट्रीय बाल स्वास्थ कार्यक्रम याविषयी विशेष माहिती देण्यात आली. यावेळी सिकलसेलग्रस्त सोसायटी ऑफ इंडिया व रामटेके परिवार प्रतिष्ठानच्या जया रामटेके, डॉ. जितेंद्र रामटेके, निलकंठ पांडे, संजीव गजभिये, प्रवीण गजभिये, मिलिंद रामटेके, रतिराम टेंपुर्णे, अशोक रामटेके, प्रिती नगराडे, नरेश रामटेके, एम. पी. रामटेके, हरिभाऊ रामटेके, मनोहर रामटेके, माणिक रामटेके प्रामुख्याने उपस्थित होते.

पावन दीक्षाभूमीवरून परतीच्या प्रवासातील बौद्ध अनुयायांना भोजनदान

नागपूर : घरडे परिवार व मित्रमंडळींच्या वतीने पावन दीक्षाभूमीवर येणाऱ्या बौद्ध बांधवांना, अनुयायांना हार्दिक-हार्दिक शुभेच्छा.

धम्मचक्र प्रवर्तन दिनानिमित्त नागपूरच्या पावन दीक्षाभूमीवर येऊन तथागत गौतम बुद्ध व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांना मानवंदना देऊन आज परतीच्या प्रवासाला निघालेल्या बौद्ध अनुयायांना भोजनदानाचा वाटप दीक्षाभूमी मुख्य द्वारासमोर करण्यात आले. दीक्षाभूमीवरून परतीच्या प्रवासाला निघणाऱ्या बौद्ध अनुयायांचा भोजनदान व पुढील प्रवासासाठी शोदीरी देऊन सत्कार करण्यात आला. याप्रसंगी बाळू घरडे, शुभम घरडे, निहार चव्हाण, रोहित कोल्हटकर, सम्यक अंबादे, निर्वान मेश्राम, संदेश खोबागडे, हर्षद कांबळे, सुधीर डोंगरे, इत्यादींनी परिश्रम घेतले.

प्रतीक मेश्राम यांचा सत्कार व 'प्रवाह' पुस्तकाचे प्रकाशन

नागपूर : प्रतीक मेश्राम यांचा वाढदिवस, उपाख्य व त्यांनी संकलन व संपादित केलेले 'प्रवाह' पुस्तकाचे प्रकाशन, या

अनुषंगाने प्रतीक मेश्राम यांचा सत्कार समारंभ - रविवार, 28 सप्टेंबर 2025 ला 'करुणा सम्यक सभागृह', बुद्ध विहार, सहकार नगर, नागपूर येथे यशस्वीरित्या पार पडला. भिक्षुणी सुरया यांच्या मार्गदर्शनाखाली बुद्धवंदना व परीणपाठ घेण्यात आले. कार्यक्रमाला नागेश बुरुवे प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित होते. त्यांच्या हस्ते 'प्रवाह' पुस्तकाचे प्रकाशन झाले व प्रतीक मेश्राम यांना मानचिन्ह प्रदान करण्यात आले. सुनील वाकोडे यांनी शुभेच्छा व अभिनंदन केले. प्रतीक मेश्राम यांनी कार्यक्रम आयोजनची भूमिका विशद केली आणि सगळ्यांचे आभार व्यक्त केले. कार्यक्रमाचे संचालन अर्चना आवडे यांनी केले. सगळ्यांच्या 'प्रवाह' पुस्तकाचे वितरण करण्यात आले.